

TYGODNIK ROLNICZO-PRZEMYSŁOWY

WYDAWANY PRZEZ

C. K. TOWARZYSTWO GOSPODARCZO-ROLNICZE KRAKOWSKIE

pod redakcją

Marcellego Jaworwickiego.

Rok drugi.

1888.

W KRAKOWIE

Nakładem Juliusza Wildt.

Czcionkami Drukarni CZASU.

TYGODNIK

ROLNICZO-PRZEMYSŁOWY

WILNIE WYDAWANY

C. E. TOMIŁŁO WYDAWCA - POLSKIE KRAKOWSKIE

867

III Czasop.

2 (1855)

Biblioteka Jagiellońska

1001702274

W KRAKOWIE

Bibl. Jag.
1963 C.K. 1427

SPIS PRZEDMIOTÓW.

Sprawy Towarzystwa gospod.-rol. Krakowskiego.

	Stron.
Członkowie uiszczający zaległości składkowe z lat dawnych	1.
Zawiadomienie o pośrednictwie Komitetu w zakupie i sprzedaży nasion gospodarskich	9.
Zawiadomienie o Ogólnym Zgromadzeniu Członków Towarzystwa gosp.-roln. Krakowskiego na dzień 18go Czerwca, wraz z pytaniami do rozbioru	121.
Program ubiegania się o nagrodę Towarzystwa za najlepszą orkę	153.
Komitet ogłasza propozycje Tow. rol. Wiedeńskiego względem obstalunku modeli narzędzi rolniczych u mechanika Fritsch w Wiedniu	208.
Konkurs do napisania popularnego wykładu o uprawie ogrodowej warzyw w gospodarstwach kmiecych	297.
Komitet wzywa o nadsyłanie pytań do rozbioru na Zebranie niemieckich gospodarzy rolnych i leśnych w Pradze w r. 1856 odbyć się mające	313.
Komitet zawiadamia o rozesłaniu szczegółowych rachunków należności składkowych i za prenumeratę Tygodnika	329.
Zawezwanie imienne Członków zalegających z składkami	361.
Zawiadomienie Komitetu o wykreśleniu z listy Członków Towarzystwa imienne poszczególnionych	369.
Prezes Towarzystwa gospod.-rolniczego Krakow. zaprasza na Ogólne Zgromadzenie Członków na dzień 11 i następnego Lutego 1856, dołączając pytania do rozbioru	377.

Artykuły gospodarskie.

B iwitz nowa roślina olejna	182.
Bobu siów 26, okopywanie 114, sprzęt 233, ozimego siów	257.
Bronowanie posiewów ozimych	82.
„ owsa, jęczmienia, bobu	114.
Brukiew — jej zasiów w rozsadniaku 57, siów w polu 124, przechowanie	298.
Bulwa — jej uprawa 82, okopywanie	114.
„ użycie na wódkę	229.

	Stron.
Buraków uprawa wpływa na zwiększenie produkcji ziarna	15.
„ uprawa 57, pielenie i przerywanie 115, przesadzanie 129, wykopywanie i przechowanie 235.	
„ wypęd na wódkę (Bilans gorzelnicy Łancuckiej) 164.	
„ ruchunek kosztów produkcji w Łancucie w roku 1854	197.
Bydło — wyżywienie na wiosnę	83.
„ utrzymywanie na zielonej paszy w stajni	137.
„ rozprawy o jego hodowli i t. d. na Ogólnym Zgromad. Tow. gos.-rol. Krakowskiego	185.
„ czy mu dawać ziemniaki gotowane czy surowe? 273.	
„ uprzywilejowany sposób bicia go w Anglii	406.
C eratochlia australis — trawa pastewna	157.
Chmielu uprawa 113, sprzęt	235.
„ w Łancucie w roku 1854	111.
Chodowla drzew owocowych z nasienia	76, 85, 93.
Cykorji uprawa	59.
D achówka z masy papierowej	408.
Dokąd nas wiedzie terazniejsze zużycie drzewa	171.
Dobytku karma zimowa	266.
Drapacz czyli oset sukienniczy — okopywanie 83, siów 147, obrzynanie 154, sprzęt 225, przesadzanie	258.
Drobiu chów — Uwagi na ogól. Zgromad. Tow. roln. Krakowskiego	210.
„ Poznaki kur nośnych (<i>P. Prangé</i>)	238.
„ Słów kilka o chowie kur	165.
Drzew leśnych hodowla. <i>Styczeń</i> 25, <i>Luty</i> 41, <i>Marezec</i> 101, <i>Maj</i> 146, <i>Czerwiec</i> 163, <i>Sierpień</i> 229, <i>Wrzesień</i> 265, <i>Październik</i> 281. <i>Grudzień</i> 323.	
Drzewa owocowe z nasienia (<i>Metoda Van Monsa</i>)	76, 85, 93.
E sparcetta	49.
F asoli uprawa	125.
Fabryki żelazne w Suchej	206.
G ipsowanie koniczyny, esparcetty i lucerny 82, wyki	130.
Gnojenie zboża po wierzchu na wiosnę	84.
<i>Goldbechia theolosa</i> nowa roślina olejna	157.
Gorzycza biała — siów 106, sprzęt	235.
„ jej uprawa na paszę i pognój zielony	402.
„ czarna — siów 66, sprzęt	226.

	Stron.		Stron.
Gostomskiego Jakóba Ekonomia	254, 260, 267, 278, 286, 295, 302, 311, 318, 326, 333, 342, 359, 366, 389, 396.	Łąk młodych spasanę na wiosnę	84.
Groch	50.	Łąki sztuczne obsiewać	105.
Gruntów górskich najkorzystniejsze użycie	38.	„ rozprawy o nich na ogólném Zgroma- dzeniu Tow. gos.- rol. Krak.	211.
Hurtowanie, czyli koszarowanie owiec	139.	Łubin (<i>lupinus</i>) na zielony pognój	30.
Hreczka — siów 147, siów po wyce 181, sprzęt	235.	„ rezultaty uprawy w Gaffron w Szlązku	71.
Inkarnatki czyli koniczyny połowej siów	227.	„ kilka uwag o jego siowie	109.
Jałownik	2.	„ wypadki uprawy w Prusiech	158.
Jedwabniki	52.	Maku siów 27, plewienie 115, sprzęt	226.
Jęczmień	105.	Materiały do wyrobu wódki	130.
„ ozimy	251.	Marchew — siów 51, plewienie 114, bronowanie i okopywanie 181, wykopywanie i przechowanie	235.
Kalendarz gospodarski. <i>Styczeń</i> 1, 9, 17, 25, <i>Luty</i> 26, 33, 41, <i>Marzec</i> 41, 49, 57, 65, 73, 81, 89, 100, <i>Kwiecień</i> 105, 113, 123, <i>Maj</i> 123, 129, 137, 145, <i>Czerwiec</i> 146, 153, 161, <i>Lipiec</i> 169, 180, <i>Sierpień</i> 217, 225, 233, <i>Wrzesień</i> 241, 250, 257, 265, <i>Październik</i> 266, 273, 281, <i>Listopad</i> 297, 305, 313, <i>Grudzień</i> 321.		Marzanna — uprawa 81, wykopywanie	266.
Kanianka (<i>Cuscuta</i>) — jój tępienie	162.	Masła wyrób w zimie w mniejszych gospodar- stwach	63.
Kapusta — Zasiów w rozsadniku 57, pielenie i przerwanie 115, przesadzanie 129, zbiór i kiszenie	313.	„ sposób przechowywania w Styryi	409.
Karm zimowa dobytku	266.	Młeczarni urządzenie bardzo dogodne	409.
Kilka słów o robociznie pr. X. A. Jakubowskiego	97.	Mléko — o środkach zachowania go od zepsucia	387.
Komposty	166, 173, 182.	Młocka	298.
Koniczyna czerwona — jej zasiów 43, sprzęt	161.	Młocarnie — Rozprawy na ogólném Zgrom. Tow. gos.-rol. Krakowskiego	201.
„ biała — siów	44.	Morwy	52.
„ żółta czyli lucerna chmielowa (<i>medicago lu- pulina</i>)	44.	Naprawa dachów na szopach i stodołach	85.
„ o jój siowie gęstym	211.	Narzędzi gospodarskich utrzymanie i naprawa	17.
„ zachowanie świeżo posiezionej w stértach	222.	Nasiona — rozpoznawanie ich zdolności kiełkowania	41.
„ połowa czyli inkarnatka	227.	Nawóz w zetknięciu z nasieniem	76.
„ nasiennęj sprzęt	233.	Nawozy sztuczne — rozprawy na ogólném Zgrom. Tow. gos.-rol. Krak.	198.
Konopie — siów 123, sprzęt 225, rozszczenie	227.	„ o mierzwie stajennej, jój przechowaniu i mierzwieniu po wierzchu	348.
Koszarowanie owiec	139.	„ zielone 385, 394, 401.	
Krety i kosy — słów kilka w ich obronie	111.	Objaśnienie względem wynalezionego pr. Hertzoga środka zapobieżenia chorobie ziemniaków	32.
Kretowiska rozrzucac na wiosnę	84, 115.	Obrédlanie ziemniaków i innych plonów okopo- wych	153, 181.
Krowy — utrzymanie w zimie, cielęta i ich wy- chowanie	2.	Odpowiedź na artykuł o owcach grubowłnistych S. K. P.	148.
„ stanowienie	139.	Odpowiedzi na niektóre pytania podane do roz- bioru na ogól. Zebraniu Tow. gos.-rol. Krak.	209.
Księgosusz — prezerwatywa od niej	333.	Odwrotna strona medalu 236, 251, 282, 292, 308, 324, 339, 350, 374.	
„ doniesienie o jój skuteczności	396.	Ogród warzywny <i>Styczeń</i> 17, <i>Luty</i> 34, <i>Marzec</i> 89, 100, <i>Kwiecień</i> 123, <i>Maj</i> 145, <i>Czerwiec</i> 162, <i>Lipiec</i> 181, <i>Sierpień</i> 228, <i>Wrzesień</i> 258, <i>Paź- dziernik</i> 281, <i>Listopad</i> 305, <i>Grudzień</i> 323.	
Kukurudzy uprawa pr. L. Tabaczyńskiego	108.	Ogrodenz utrzymywanie	17.
„ 113, sprzęt	234.	Ogrzewanie bez opału	329.
Kury — słów kilka o ich chowie	165.	Oranie — ubieganie się o nagrodę na ogól. Zgr. Tow. gos.-rol. Krakowskiego	200.
„ poznaki nośnych	238.	Orki przygotowawcze	266.
O Lasach parę słów, 363, 369, 379, 393.		Orkisz	251.
Len — siów 65, pielenie 115, sprzęt 220, roz- szczenie	227.	Ostrzyca trzcinowata (<i>Phalaris arundinacea</i>) roślina pastewna	5.
„ o jego uprawie p. Sieglera v. Eberswalde	94.	Osty w zbożu tępić	130.
Lnianka (<i>myagrum sativum</i>) — siów 124, sprzęt	235.	Osuszanie mokrych gruntów	298.
Lucerna chmielowa (<i>medicago lupulina</i>)	44, 49.		
„ siowna (<i>medicago sativa</i>) siów 49, sprzęt	161.		
Łąki brać pod uprawę rolną t. j. karczować, orać i na powrót obsiewać trawami	66.		

	Stron.		Stron.
Owce — żywienie z wiosny 83, 115, na pastwisku 139, koszarowanie 139, strzyż 162, parzenie 162, kocenie się i szczepienie ospy	323.	Sad	34, 259, 315.
„ grubowłniste pr. J. B. R	116, 164.	Sady włościańskie	275.
Owsa siów	27, 42,	Saletra chilijska	157.
Owies amerykański	184.	Sałata dla trzody chléwnéj	59, 106.
Pasternak — uprawa	57.	Ścierniska podkładanie	228.
„ wódka z niego	70.	Seradella — roślina pastewna	158.
Paszy zapasów przegląd przed wiosną	33.	Siać mało a zbierać dużo	109.
Pieców pokojowych wady i ulepszenia	140, 150.	Sianożęcie 155, potrawy	236.
Płodozmian — rozprawy na ogólném Zgrom. Tow. gos.-rol. Krak.	193.	Siano brunatne	214, 220, 243.
„ (z Dombasla)	337, 345, 361.	Siana wywiązywanie na porcje	274.
Podkładanie ugorów na wiosnę	116.	„ składanie w wysokie brogi	409.
„ ścierniska w jesieni	228.	Siarkowanie pszenicy do siéwu	250.
Potrawów sprzęt	236.	Sieczka ze słomy i siana	273.
Potrzeby galicyjskiego rolnictwa i przemysłu p. J. B. R.	20, 27, 36, 45, 52.	„ przysposobiona na karmę dla bydła	407.
Powietrze precedzone nie obudza fermentacji ani pleśni	23.	Siéwacze	81.
Praca w gospodarstwie wiejskiém, zwłaszcza więk- szém,	4, 13, 19.	Sledziejowice — Wycieczka Członków Towarz. na Ogólném Zgrom. zebranych	205.
Prawa dla rolnictwa	136.	Śledziony zapalenia leczenie	253.
Proso	123.	Słów kilka w przedmiocie fabrykacji wódki z bu- raków	7.
Przegony czyli przeory — w zimie 17, 33, 321; na wiosnę 84, 115; w jesieni	299.	Soczewica	58.
Przesadzanie rutabagi, buraków i kapusty	129.	Sporek (<i>spergula</i>) — siów w marcu 59 — siów w sierpniu	226.
Pszenica jara	42.	Sprawozdanie z rozpraw Tow. leśnego zachod. Galicji w sierpniu 1854	61, 68.
Pszenicy okopywanie	114.	„ z posiedz. Ogól. Zgrom. Członków Tow. gos.-rol. Krak. 18 i 19 czerwca . 177, 185, 193,	201, 209.
„ spasanie na wiosnę	115.	Sprężaje	10, 84.
„ oziméj siów	241.	Sprzęt koniczyny, lucerny, wyki i t. p.	161.
„ siarkowanie nasienia dla zapobieżenia sniedzi 250.		Środek przechowania znacznych zapasów zboża w ziarnie	373.
Quodlibet	291, 311, 316, 332, 365 388, 410.	Stanowienie krów	139.
Rabarbarum na jarzynę	158.	Stosunek gruntu do drzew i innych roślin na nim wzrastających p. Ad. Mieczynskiego	90.
Rachunkowość gospodarska — inwentarz	321.	Sucha — fabryki żelazne	206.
Redakcji odezwa względem sprawozdań o zbiorach 249.		Suchary mięsne w kształcie proszku	404.
Rezeda farbiarska — uprawa 59, pielenie jesiennéj 83, pielenie wiosnianéj 115, sprzęt jesiennéj 170, siów jesiennéj 226, sprzęt wiosnianéj . 235.		Szkołka niższa rolnicza p. L. Tabaczyńskiego	78.
Robotników użycie korzystne w każdéj porze w go- spodarstwie	209.	Szczepienie zarazy płucowéj u bydła rogatego 119,	126, 135, 141, 151.
o Robociznie — Słów kilka p. X. A. Jakubowskiego 97.		Traw łąkowych zasiów	66, 257.
Roszczenie lnu i konopi	227.	Trawy sztuczne w hreczce	153.
Rowów szlamowanie	274.	„ rozprawy na ogól. Zgromad. Tow. gos.-rol. Krakowskiego	211.
Rzepa—siów w czerwcu 147, jako plon powtórný 180, bronowanie i okopywanie 181, przechowanie 298.		Trzoda chléwna na koniczynie	138.
Rzepak zimowy — siów 180, przesadzanie, okopy- wanie, i przerywanie 258, okopywanie i bronowanie 82, sprzęt	169.	Tuczenie bydła rogatego	2.
Rzepak letni — siów	124.	„ trzody chléwnéj	9.
Rzepnik letni — siów 146, sprzęt	235.	„ skopów	33.
„ zimowy—siów 226, okopywanie i przerywa- nie 258, sprzęt	169.	Ugorów podkładanie na wiosnę	116.
Rutabagi siów 124, pielenie i przerywanie 115, przesadzanie	129.	Uprawki zimowe	1.
		„ wiosenne	83.
		Urzet siniło (<i>isatis tinctoria</i>) — uprawa 75, piele- nie 115, sprzęt	170.
		Utrzymanie dróg	11.
		Wady i ulepszenia pieców pokojowych	140, 150.

	Stron.		Stron.
Warzywny ogród — (zob. ogród warzywny)		Jęczmień peruwiański	24.
Warzywnych kopców obejrzenie w zimie 33, na wiosnę	85.	Kultura wschodnia	47.
Warzyw korzenie krajane na paszę	273.	Koza	63.
Wiadomości rozmaite gospodarskie	157.	Kawa, jej użytki i t. d.	72.
Wódka z buraków i kukurudzy	213.	Lekarstwo na chorobę raciczną	40.
„ z buraków (<i>Bilans gorzelni Łancuckiej 1854</i>)	164.	Mokrzec u koni — lekarstwo	208.
„ z bulwy	229.	Mleko	223.
„ z pasternaku	70.	Orzech ziemny (<i>apios tuberosa</i>)	152.
„ materiały z których może być wyrabiana	130.	Obchodzenie się kałmuków z końmi	248.
Wółczków tępienie	140.	Powłoka do kadzi fermentacyjnych	40.
Wyka — siew w marcu 50, w kwietniu 105, w maju 124, gipsowanie 130, sprzęt	161.	Piwo	127.
„ zimowa — siew 257, koszenie	130.	Pluskwy — środek przeciw nim	200.
Wystawa paryska zwierząt i drobiu	299.	Robaczarnia	64.
„ „ ekonomiczna (<i>przedmiotów tanich</i>)	306.	Środek pozbycia się molów, much, komarów i t. p.	40.
Zamienienie pola na łąkę	73.	„ na odmrożenie	63.
Zasięwy późne zboża	297.	Surrogaty herbaty chińskiej	87.
Zastosowanie siły pary do machin gospodarskich	149.	Spirytusu z buraków wyrób w północnej Francji	96.
Zboża w ziarnie środek przechowania	373.	Saletra chilijska na nawóz	96.
Ziemniaki sadzić w jesieni	60.	Stado Yaków sprowadzone do Francji	112.
„ sadzenie 106, bronowanie 130, obródlanie 153, zbiór i przechowanie	234.	Stawy w obwodzie Wadowickim	152.
„ środek zaradczy przeciw ich chorobie (p. <i>Folcher</i>)	125.	Środek przeciw pijaństwu	216.
„ „ „ (<i>Dra Vulkan</i>)	157.	„ pomnożenia plonów grochu i bobu	232.
„ doświadczenia ogrodnika Zarnach w Berlinie	267.	Szczepienie drzew szpilkowych	64.
Żniwo	217.	Teorja nawożenia solami nie jest nową (<i>Bernard Palissy</i>)	143.
Żniwiarka <i>Tymienieckiego</i>	289.	Uprawa kapusty	240.
„ <i>Dra A. Kozubowskiego</i> wraz z poglądem na zasady żniwiarek dotąd używanych	353.	Wódka, etery	104.
Żyleniec (<i>poterium sanguisorba</i>) roślina pastewna	75.	Wino	158.
Żyto — siew 250, sprzęt	170.	Wina owocowe	167.
Żywokost (<i>symphitum asperinum</i>) rośl. pastewna	297.	Woda	175, 192, 223.

Rozmaitości.

Agrest w Podhorodcah	208.
Chleb z wycłoczyn buraczanych	232.
Doświadczenia dotyczące się ulepszenia roślin	410.
Dzikie kasztany na paszę	360.
Fermentacje w ogóle i fermentacja cukrowa	247.
„ słuźowa i laktowa	263.
„ butyrowa i winna	271.
„ octowa	303.
„ zgniła	391, 399.
Groch w ziemniaku	136.
Gutta percha jako środek naprawiania podartych sukni	216.
Herbata chińska	79.

Korrespondencje.	
Z Nadwiśla X. O braku robotników i środkach zaradzenia tej potrzebie	16.
Z pod Krosna. O cenach bydła, stanie posiewów itd.	158.
„ O tępieniu róży polowej — o szkodach w lasach przez owady zrzędzonych, o młocarni Zieleniewskiego	175.
Z pod Jarosławia — o żniwie	231.
Z Żółkiewskiego o żniwie i stosunk. gospodarskich	239.
Z pod Mościsk „ „ „	277.
„ Wadowic „ „ „	277.
„ Kępy Olszyn „ „ „	284.
„ Lubaczowa „ „ „	294.
Z Sanoka „ „ „	295.
Z Altenburga węgierskiego, o tamecznej szkole rolniczej	317.

TYGODNIK

poświęcony

przystępnemu wykładowi wszystkich gałęzi nauk przyrodzonych, praktycznemu ich zastosowaniu do potrzeb życia, tudzież najnowszym odkryciom i wynalazkom.

PROSPEKT.

Podziwienia godne postępy uczynił za dni naszych nauki przyrodzone, zapewniając rozumowi ludzkiemu zupełny prawie już nad przyrodą tryumf nie tylko w dziedzinie teorii, ale i w praktycznym ich zastosowaniu.

Znakomite badania dzisiejszych czasów uchylili nam zasłony pokrywającej siły tajemne świata zmysłowego, a wykazując związek ścisły pojawów różnorodnych na pozór, w jedną wspaniałą zgodzoną harmonią, przejmują ducha tém głębszemu uznaniem niewyczerpanej mądrości i wielkości Boga.

Nie przestając jednakże na wiadomości teoretycznej usiłuje człowiek wedle myśli swęj władać siłami umiejętnie zbadanymi, zmuszając je niejako do pracy na korzyść własną.

Ztąd też nauki przyrodzone nie tylko charakterystycznym stały się czynnikiem dzisiejszej oświaty, ale również stanowczo wpływają na codzienne potrzeby życia; jeżeli przeto rozpowszechnienie ich pod względem teoretycznym podnieść może oświatę ogólną, to zastosowanie ich do potrzeb życia podać może środki do polepszenia bytu materialnego.

Ten dwójaki zatem i teoretyczny i praktyczny cel nauk przyrodzonych mając na myśli, postanowiliśmy wydawać od No-

wego Roku pod powyższej wymienionym tytułem czasopismo, którego treść rozległa i obfita tak niezbędną w życiu stała się potrzebą, że ją ile możności **do pojęcia ogółu** zbliżyć zamierzamy. Zaczem artykuły pisane jasno i zrozumiale będziemy nadto uzupełniać drzeworytami wśród tekstu umieszczanymi.

Zakreślony rozkład na dwie główne części treść dzielić będzie: pierwsza ma podawać przedmioty z rozmaitych gałęzi nauk przyrodzonych obrobione teoretycznie, druga zastosuje naukę w dziedzinie rękodzieł, przemysłu i sztuki, donosząc o nowych pojawach i wynalazkach. Przy sposobności nieomieszkamy zdać sprawy o dziełach u nas i za granicą wychodzących, które dotyczą zakresu pisma naszego.

Dalecy od mniemania, jakoby siły nasze starczyły na wyczerpienie treści nieprzebranej, którą badaczowi przyroda otwiera, pragniemy raczej zapał i zamiłowanie dla przedmiotu naszego wzniecić w czytających, podając im rezultaty poszukiwań Zachodu i **wzywamy wszystkich, którzy czują w sobie siły i powołanie ku temu, aby nas raczyli wspierać radą i pracą.**

Julian Zaborowski.

Przedpłata na rok cały wynosić będzie złrmk. trzy kwartalnie, numer każdy co tydzień wychodzący arkusz druku będzie obejmował; przyrzekamy jednak, jeżeli pismo nasze pozyska udział publiczności, jakiego mu życzymy, treść podawaną do numerów dołączonemi dodatkami powiększać.

Każdy numer w piątek wieczór będzie przygotowany do rozsyłki pocztowej, aby w niedzielę mógł być w rękę czytelnika na prowincyi.

Księgarnie i poczty krajowe jako i zagraniczne przyjmują przedpłatę na tygodnik wymieniony i podług woli abonenci mogą go odebrać albo w pojedynczych arkuszach lub także w zeszytach miesięcznych.

Papier, druk i format pisma będzie ten sam co w niniejszym prospekcie.

Księgarnia nakładowa uprasza o nadsyłanie artykułów oryginalnych, za które stósowne przyrzeka honorarium.

Poznań w Grudniu 1855.

Ludwik Merzbach,

Plac Wilhelmowski Nr. 8.

Prenumeraty przyjmuje

KSIĘGARNIA

Juliusza Wildt

w Krakowie.